

УДК 343.342:343.9.02

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.1.34>**Олена Бахуринська,**

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПОНЯТТЯ «ЗЛОЧИННА СПІЛЬНОТА»: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ТА КРИМІНОЛОГІЧНОГО ВИЗНАЧЕННЯ

Організовані злочинні об'єднання є поняттям, яке відоме в усьому світі. Однак у кожній державі ці злочинні об'єднання представлені поняттями, які зафіксовані у національному кримінальному законодавстві. У статті розглядаються окремі положення проекту Закону України № 2513 від 2 грудня 2019 року «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою», в яких пропонується запровадження в кримінальному праві України підстав відповідальності за організацію або участь у злочинній спільноті чи в її діяльності. Згідно з цим законопроектом злочин визнається вчиненим злочинною спільнотою, якщо він скоєний стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше), учасником, організатором, керівником та/або координатором якої є «злочодій у законі». З метою підвищення ефективності кримінально-правової протидії організованій злочинності в Україні аналізується законодавство Грузії, Російської Федерації та Республіки Казахстан про кримінальну відповідальність за створення злочинної спільноти та відповідальність за статус «злочодія в законі». Автором також аналізуються теоретичні підходи до визначення змісту та тлумачення терміна «злочинна спільнота» та його співвідношення з поняттям злочинної організації. Визначаючи аналізовану проблему, автор акцентує увагу на важливості якісного змісту нормативних інструментів, за допомогою яких здійснюється боротьба з організованою злочинністю. На основі проведеного дослідження автором робиться висновок про наявність у новому законопроекті № 2513 ряду вад, які можуть призвести до виникнення труднощів у правозастосовних органів у кваліфікації діянь за відповідними статтями Кримінального кодексу України, зокрема, пов'язаних з визначенням специфічних ознак злочинної спільноти. Автором наголошується, що пряме перенесення положень кримінального законодавства певних зарубіжних країн або теоретичних конструкцій для визначення поняття «злочинна спільнота» не є доцільним, оскільки більшість із них містять кримінологічні, а не кримінально-правові характеристики.

Ключові слова: організована злочинність, злочинна організація, злочинна спільнота, «злочодій в законі», злочинна змова.

Постановка проблеми. Організована злочинність в її національних та транснаціональних проявах була і залишається глобалізаційним викликом та серйозною загрозою національній безпеці окремих держав, які намагаються максимально зосередити свої організаційні, кадрові, фінансові зусилля на діяльності з контролю за організованою злочинністю, шукають нові шляхи реагування на її видозміни, вивчають досвід інших країн у сфері протидії цьому феномену. Одним з інструментів такої протидії, що вже тривалий час досліджується та неодноразово ініціюється для законодавчого закріплення в праві України, є встановлення кримінальної відповідальності так званих «злочодіїв в законі» за їхню участь у створенні та діяльності злочинних спільнот. Підґрунтям для неодноразового просування таких ініціатив, окрім іншого, є приклад запровадження кри-

мінальної відповідальності, зокрема, за перебування особи в статусі «злочодія в законі», членство в «злочодійській спільноті» та участь у «злочодійському зібранні» в Грузії (2005) [1]. Окрім цього, вдосконалення законодавства в частині регламентації кримінально-правових засобів протидії організованій злочинності було здійснене у Казахстані (2015): криміналізовано участь керівників злочинних організацій чи їх структурних підрозділів у злочинній спільноті, участь у зібранні керівників чи інших учасників злочинних організацій з метою координації злочинних дій, а також вчинення цих діянь особою, що займає лідируюче становище серед керівників злочинних організацій [2]; в Російській Федерації (2009, 2019) криміналізовано створення злочинної спільноти (злочинної організації), зайняття особою вищого становища в злочинній ієрархії, участь у зібранні

організаторів, керівників (лідерів) чи інших представників злочинних спільнот (злочинних організацій) [3]. Також наприкінці серпня 2019 року Уряд Вірменії схвалив законопроект, який передбачає встановлення кримінальної відповідальності за надання чи отримання особою вищого кримінального статусу, створення чи керування угрупованнями з рисами кримінальної субкультури тощо [4].

Пропозиції передбачити в КК України відповідальність за наявність у особи кримінального статусу «злочин в законі», створення злочинної спільноти та інші, пов'язані з цим суспільно небезпечні діяння втілювалися у трьох законопроектах: «Про доповнення Кримінального кодексу України положеннями про відповідальність «злочинів у законі» та осіб, що належать до злочинського світу» від 22.05.2012 р. № 10506 [5]; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відповідальності для «злочинів в законі» та за злочини, вчинені злочинними угрупованнями)» від 02.12.2014 р. № 1188 (в доопрацьованій редакції від 10.02.2015 р.) [6]; «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 02.12.2019 р. № 2513 [7]. Цими законопроектами вносилися пропозиції запровадити нові для кримінального права України поняття, як-то: «злочин в законі», «злочинне співтовариство», «злочинна спільнота».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам протидії організованій та професійній злочинності присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних фахівців, зокрема: А. Бови, А. Долгової, А. Гурова, А. Закалюка, С. Єфремова, П. Комірчого, Є. Марчука, Н. Міняйло, С. Прутяного, С. Шепетька, О. Шостко. Особливу увагу особливостям створення, структури, ідеології організованих злочинних об'єднань у своїх наукових працях приділяли А. Вознюк, Г. Глонті, Л. Демидова, Б. Лизогуб, Г. Лобжанідзе, Г. Слейд, І. Рущенко, В. Соколов, В. Чалідзе, О. Ярмаш та інші вчені. Тим не менше дискусія щодо ефективності прийнятих в інших державах змін до кримінального законодавства щодо протидії функціонуванню організованих злочинних структур та діяльності їхніх лідерів, а також доцільність прийняття аналогічних змін до КК України продовжується.

Мета статті – здійснення аналізу окремих положень проектів законів України про кримінальну відповідальність для «злочинів в законі» та за злочини, вчинені злочинними об'єднаннями певного типу, а також

законодавчих положень окремих зарубіжних країн в аспекті з'ясування змісту поняття «злочинна спільнота» та його співвідношення з іншими поняттями.

Виклад основного матеріалу. Порівняльний аналіз вищезазначених проектів законів України підкреслює рішучість ініціаторів, які, надихнувшись досвідом Грузії та враховуючи його, намагаються знайти оптимальний варіант нормативного забезпечення притягнення до кримінальної відповідальності лідерів кримінального середовища та інших учасників організованих злочинних об'єднань.

Законопроект «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 02.12.2019 р. № 2513, проголосований ВРУ в першому читанні 19.02.2019 р., був розроблений з метою притягнення до кримінальної відповідальності «злочинів у законі» й інших учасників злочинних спільнот та осіб, причетних до їх створення та функціонування. Цим законопроектом певною мірою повторені ініціативи встановлення кримінальної відповідальності за створення, керівництво чи участь у такому організованому злочинному об'єднанні осіб як злочинне співтовариство, а також участь у злочинах, вчинюваних таким об'єднанням. Таким чином, пропонується закріпити в кримінальному праві ще один різновид організованого угруповання (поряд з організованою групою та злочинною організацією) – злочинну спільноту, під якою розуміється «стійке ієрархічне об'єднання декількох осіб (п'ять і більше), учасником, організатором, керівником та/або координатором якої є «злочин у законі» (ч. 5 ст. 28 в ред. законопроекту) [7].

Відмовившись від громіздкої неоднозначної дефініції поняття «злочинна спільнота», яку містив, наприклад, доопрацьований законопроект № 1188 від 10.02.2015 р. щодо поняття «злочинне співтовариство», з розгорнутою сукупністю його ознак (здебільшого неоднозначних, оціночних), новий законопроект не запропонував жодних інших (насамперед мети створення), окрім обов'язкової наявності «злочин у законі» як учасника, організатора, керівника та/або координатора злочинної спільноти, ідентифікуючих ознак такого об'єднання, які б давали можливість чітко відмежувати його від злочинної організації (ч. 4 ст. 28, ч. 1 ст. 255 КК України). Таких орієнтирів явно недостатньо для обґрунтування необхідності створення нових кримінально-правових категорій та нових норм-заборон, що породжуватиме

їх конкуренцію та інші проблеми кримінально-правової кваліфікації, – складається враження, що представники правоохоронних органів намагаються отримати підставу для притягнення до кримінальної відповідальності «зłodіїв в законі» «за будь-яку ціну». Однак і науковці, і практики наголошують, що нині в арсеналі правоохоронних органів досить положень статей 27, 28 та 255 КК України для того, щоб за умови правильного документування оперативної інформації та іншого доказового матеріалу притягнути будь-якого «зłodія в законі» до кримінальної відповідальності [8]. Невдалий підхід до формулювання ознак злочинного співтовариства був свого часу предметом критики законопроекту № 1188 Головним науково-експертним управлінням ВРУ, так само як і поняття злочинної спільноти у законопроекті № 2513 розкритиковане Головним науково-експертним управлінням та Комітетом з питань правоохоронної діяльності ВРУ.

Отже, відсутність у законопроекті № 2513 більш конкретних нормативних ознак злочинної спільноти спонукає звернутись до інших джерел інформації з метою отримання розуміння змісту зазначеного поняття.

Насамперед, повертаючись до законопроекту № 1188 від 10.02.2015 р., треба визнати, що попри складність та очевидну недосконалість пропонованої конструкції поняття «злочинне співтовариство» (за аналогією з поняттям «злочинна спільнота» – О. Б.), розробники проекту все ж таки намагалися зацентувати увагу його адресатів на певних специфічних ознаках злочинного співтовариства як стійкого ієрархічного об'єднання, відмінного від злочинної організації, ознаки якої передбачені у чинній ст. 28 КК України. Серед таких ознак, зокрема, визначалися: склад – сім і більше осіб; керівником є «зłodій в законі», статус якого усвідомлюється членами угруповання; наявність визнаного у кримінальному середовищі авторитету керівника, що забезпечує йому та іншим керівникам та членам організованих злочинних груп, злочинних організацій: а) зайняття злочинною діяльністю на професійній основі; б) вирішення питань організаційної внутрішньої структури, розподілу сфер злочинного впливу та зв'язків у злочинному середовищі; в) розподіл злочинних доходів, вирішення конфліктів між членами угруповань та вчинення інших дій, що забезпечують функціонування злочинного співтовариства та сприяють вчиненню злочинів його членами. І такий підхід певною мірою (принаймні формально) обґрунтовував встановлення самостійної відповідальності за створення,

керівництво, участь у злочинному співтоваристві, а також у злочинах, вчинених таким співтовариством.

Найбільш вірогідно, з огляду на «прив'язку» поняття «зłodій в законі» до ознак злочинної спільноти, що розробники проекту № 2513 орієнтувалися на положення Закону Грузії «Про організовану злочинність і рекет» від 20.12.2005 р. Згідно з ч. 1 ст. 3 цього Закону в ред. від 18.04.2018 р. № 2150 «зłodійська спільнота» – це будь-яка спільність осіб, які змовилися здійснювати діяльність «зłodійської спільноти». Під діяльністю «зłodійської спільноти» розуміється діяльність члена «зłodійської спільноти»/«зłodія в законі», здійснювана шляхом залякування, погроз, примусу, примусу зберігати мовчання, «зłodійських зібрань»/«зłodійських розбірок», втягнення малолітніх у злочинні діяння, вчинення злочину, підбурювання до вчинення злочину, з використанням власного кримінального впливу чи інших незаконних діянь, метою яких є отримання вигоди чи інших переваг для себе чи інших осіб, отримання/надання влади чи (та) впливу (ч. 2 ст. 3) [9].

Однак на підтвердження справедливості критичної оцінки фахівцями як проекту Закону України № 1188, так і грузинського закону можна констатувати, що більшість запропонованих у проекті № 1188 ознак зазначеного злочинного об'єднання охоплювалася змістом поняття «злочинна організація» згідно з ч. 4 ст. 28 КК України.

Найбільш активно питання співвідношення понять «злочинна організація» та «злочинна спільнота» обговорювалися в кримінально-правових та кримінологічних колах Російської Федерації з огляду на зміст положення ч. 4 ст. 35 КК РФ у редакції 2009 року, яке ототожнює ці поняття: «злочин визнається вчиненим *злочинною спільнотою (злочинною організацією)*, якщо він вчинений структурованою організованою групою чи об'єднанням організованих груп, діючих під єдиним керівництвом, члени яких об'єднані з метою спільного вчинення одного чи декількох тяжких або особливо тяжких злочинів для отримання прямо чи непрямо фінансової чи іншої матеріальної вигоди» [3].

Критики ототожнення змісту аналізованих понять, розкриваючи поняття злочинної організації, визначають її як злочинне ієрархічне об'єднання, яке створюється на базі спільної організованої злочинної діяльності для вчинення конкретних злочинів. Кримінальна діяльність таких організацій може тісно переплітатися з легальним підприємництвом [10, с. 302-309]. Злочинна ж спільнота, в кримінологічному сенсі, визна-

чається як *об'єднання організаторів та лідерів злочинного середовища*, створюване для координації та упорядкування злочинної діяльності тощо. Відома російська вчена-кримінолог А. І. Долгова зауважує, що, як у будь-якій системі, в організованій злочинності неминує виникає необхідність у координуючій діяльності. Такими координуючими та керуючими структурами і є злочинні спільноти. Прикладом таких «кримінальних менеджерів» є спільноти «злочинців у законі» [11, с. 279]. Основою об'єднання суб'єктів у злочинних спільнотах, на думку А. І. Долгової, є їхня спільна організаційна діяльність зі створення найбільш сприятливих умов для злочинної активності різних організованих формувань (банд, організованих груп, злочинних організацій тощо). Активність таких суб'єктів спрямована більше на виконання соціальної функції: формування відчуття приналежності до спільноти, надання особливого статусу в злочинному середовищі, поширення ідеології, що виправдовує проти-законну діяльність, надання умов для обміну інформацією, здійснення квазісудових функцій тощо [10, с. 314].

У злочинній спільноті як кримінальній «надорганізації» співпрацюють вже не злочинні організації та злочинні групи в цілому як її підструктури, а представники цих формувань або «самостійні» професійні злочинці [10, с. 364].

Ще у 2007 році в РФ, у підготовленому міжвідомчою групою від керівництвом А. І. Долгової третьому варіанті проекту Федерального Закону «Про боротьбу з організованою злочинністю» та проекту про внесення у зв'язку з цим відповідних змін до КК РФ злочинну спільноту пропонувалося визначати як об'єднання осіб, що вчиняють чи вчиняли злочини, та інших для консолідації злочинного середовища; підтримки його норм та звичаїв; здійснення не заснованого на законі контролю за різними групами осіб, об'єктами, сферами діяльності та територіями; розвитку взаємозв'язків у кримінальному середовищі, в тому числі серед осіб, утримуваних у кримінально-виконавчих установах, слідчих ізоляторах та ізоляторах тимчасового утримання; для забезпечення протиправних інтересів чи протиправними засобами в органах державної влади, інших державних, громадських структурах, органах місцевого самоврядування, організаціях будь-яких форм власності [11, с. 377].

Така позиція щодо розуміння поняття злочинної спільноти ґрунтувалася на концепції «організаційної злочинної змови» як самостійної підстави кримінальної відповідальності. Згідно з даним проектом криміна-

лізувати пропонувалося тільки участь у злочинній спільноті та в її діяльності, оскільки в ній немає організатора, кожен його учасник сам є кримінальним лідером. Однак така змова має проявлятися у конкретних діях, зокрема розробці або реалізації заходів з координації, підтримки, розвитку злочинної діяльності відповідних формувань чи осіб або заходів зі створення сприятливих умов для злочинної діяльності осіб, організованих груп, банд, злочинних організацій, а також з організації тяжких злочинів у вказаних цілях.

Російський законодавець не перейняв ідеї такої злочинної спільноти як цілісного, створеного не на тимчасовій основі координуючого об'єднання; водночас у п. 1.1. ч. 1 ст. 210 КК РФ передбачена відповідальність за участь (очевидно, в тому числі і як одноразовий факт – О. Б.) у зібранні організаторів, керівників (лідерів) чи інших представників злочинних спільнот (злочинних організацій) та (чи) організованих груп з метою як безпосереднього вчинення злочинів, так і координації дій організованих груп, створення стійких зв'язків між ними, розробки планів та створення умов для вчинення злочинів організованими групами, розподілу сфер злочинного впливу тощо [3]. Фактично йдеться про удосконалений, менш оціночний варіант участі у «злочинському зібранні», що була криміналізована у ст. 223-2 КК Грузії [1].

Під злочинною спільнотою, очевидно, можна розуміти не лише об'єднання лідерів злочинного середовища, організаторів, керівників чи інших представників злочинних організацій та організованих груп. Суб'єктами такого об'єднання можуть виступати і власне організовані злочинні структури. Так, у ч. 1 ст. 255 КК України встановлена відповідальність за організацію, керівництво чи сприяння зустрічі (сходці) представників злочинних організацій або організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення злочинів, матеріального забезпечення злочинної діяльності чи координації дій *об'єднань злочинних організацій або організованих груп*.

В аналізованому аспекті заслуговує на увагу підхід до формулювання сутності злочинної спільноти, втілений в КК Республіки Казахстан, згідно з положенням п. 23 ст. 3 якого злочинною спільнотою є *об'єднання двох або більше злочинних організацій*, які вступили у змову для спільного вчинення одного або декількох кримінальних правопорушень, а так само створення умов для самостійного вчинення одного або декількох кримінальних правопорушень будь-якою

з цих злочинних організацій; при цьому злочинна організація визначена як організована група, учасники якої розподілені за організаційно, функціонально та (або) територіально відокремленими групами (структурним підрозділам) (п. 25 ст. 3 КК РК) [2]. Отже, тут простежується більш конкретний орієнтир відмежування злочинної спільноти від злочинної організації як за структурними, так і за цільовими ознаками, а також чітко підкреслюється ознака суб'єктного складу такої спільноти – *об'єднання злочинних організацій*.

Висновки

Проведений аналіз положень проектів законів України про внесення змін до КК України, спрямованих на протидію створенню та функціонуванню таких організованих об'єднань, як злочинні спільноти, а також діяльності лідерів кримінального середовища, ще раз засвідчує, що процес законодавчого закріплення відповідних кримінально-правових понять повинен удосконалюватися насамперед з урахуванням прагматичних потреб правозастосовних органів, які вимагають чітких і зрозумілих правових конструкцій, що дозволяють якісно проводити процедуру доказування. Кримінальний закон, спираючись на принцип системності, повинен містити конкретні ознаки, характерні для кожного з передбачених у ньому організованих злочинних об'єднань, найважливішими з яких мають бути: структурні та організаційні особливості, загальна мета, взаємодія між членами для її реалізації.

Зарубіжні законодавчі новели в частині регламентації кримінально-правових засобів протидії організованій злочинності, а також напрацювання фахівців-теоретиків є цінними орієнтирами для українських законотворців, однак вони потребують ретельного вивчення та оцінки з урахуванням національних традицій правотворення та правозастосування. Просте запозичення відповідних положень кримінальних законів інших країн або теоретичних конструкцій для визначення поняття «злочинна спільнота» та інших у проекті Закону України № 2513 не буде ефективним, оскільки більшість із них мають кримінологічний характер, а використання таких у кримінально-правових дефініціях визнається небажаним – законодавець не повинен віддавати визначення їх змісту на розсуд органів кримінальної юстиції. Відповідні законодавчі пропозиції мають бути осмислені з кримінально-правової точки зору, інакше встановлення невизначених підстав кримінальної відповідальності для «злочинців в законі», організаторів та учасників злочинних спільнот, інших осіб, що сприяють їхній діяльності, зумовить виключно превентивну роль майбутнього закону.

Список використаних джерел:

1. Уголовный кодекс Грузии : Закон № 2287-вс от 22 июля 1999 года). *Законодательный Вестник Грузии*. 1999. № 41(48). URL : <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426?publication=212> (дата звернення: 11.11.2019).
2. Уголовный кодекс Республики Казахстан : Закон РК от 3 июля 2014 года № 226-V (с изменениями и дополнениями по состоянию на 28.10.2019 г.). URL : https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575252 (дата звернення: 11.11.2019).
3. Уголовный кодекс Российской Федерации : ФЗ от 13.06.1996 № 63-ФЗ в ред. от 02.12.2019. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/ (дата звернення: 21.12.2019).
4. В Армении подготовили закон о «ворах в законе». URL: <https://rusarminfo.ru/2019/08/29/v-armenii-podgotovili-zakon-o-vorax-v-zakone/> (дата звернення: 29.08.2019).
5. Про доповнення Кримінального кодексу України положеннями про відповідальність «злочинців в законі» та осіб, що належать до злочинського миру : проект закону від 22.05.2012 р. № 10506. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webp_r0c34?id=&pf3511=43502&pf35401=223641 (дата звернення: 11.11.2019).
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відповідальності для «злочинців в законі» та за злочини, вчинені злочинними угрупованнями) : проект закону від 02.12.2014 р. № 1188. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52627 (дата звернення: 11.11.2019).
7. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» : проект закону від 02.12.2019 р. № 2513. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67506 (дата звернення: 11.12.2019).
8. Пластун М. Україна кримінальна або чому не допоможе законодавче закріплення статусу «злочинців в законі». URL : <https://ua.112.ua/mnenie/ukraina-kryminalna-abo-chomu-ne-dopomozhe-zakonodavche-zakriplennia-statusu-zlodii-u-zakoni-517889.html> (дата звернення: 11.12.2019).
9. Об организованной преступности и рэкрете : Закон Грузии № 2354 от 20.12.05 г. (по состоянию на 18.04.2018). URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/27814?publication=1> (дата звернення: 11.12.2019).
10. Долгова А.И. Преступность, ее организованность и криминальное общество. Москва : Российская криминологическая ассоциация, 2003. 572 с.
11. Долгова А.И. Избранные труды / сост. В.В. Меркурьев, О.А. Евланова, А.С. Васнецова, Д.А. Соколов; Акад. Ген. прокуратуры РФ. Москва, 2017. 402 с.

Organized criminal associations is the definition, which is known all over the world. However, in each state these criminal associations is represented by notions, which are captured in national criminal legislation. Separate positions of project of Law of Ukraine No. 2513 of 2 December 2019 «On Amendments to Criminal Code of Ukraine on Responsibility for Crimes Committed by the Criminal Community», which proposes the introduction in the Ukrainian criminal law of the ground for criminal responsibility for the organization or participation in the activities of criminal community are examined in the article. According to this draft law, a crime is recognized as committed by a criminal community if it is committed by a stable hierarchical association of several persons (five or more), a participant, organizer, leader and / or coordinator of which is a «thief in law». In order to improve the effectiveness of the criminal fight against organized crime in Ukraine, the author analyzes the legislation of Georgia, the Russian Federation and Republic of Kazakhstan on criminal responsibility for creating a criminal community and responsibility for status of the «thief in the law». The theoretical approaches to the content and the interpretation of the term «criminal community» and its correlation with the concept of criminal organization are also analyzed. While determining the analyzed problem, the author focuses on the importance of the quality content of the normative instruments by which combating the organized crime is carried out. Based on the study to have been made, the author conclude that there is a number of lacks in the new draft law № 2513 and it can be difficult for a law enforcement agencies while qualifying the acts under relevant articles of the Criminal Code of the Ukraine, especially those ones to be associated with the identification of specifics of «criminal community». The author points out that direct transposition of the provisions of the criminal laws of certain foreign countries or theoretical constructs to define the concept of «criminal community» is not appropriate because most of them contain criminological rather than criminal law characteristics.

Key words: organized crime, criminal organization, criminal community, «thief in the law», criminal conspiracy.